

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

Posudek oponenta

na diplomovou práci Davida Lukeše

Percepční citlivost ve frekvenční a temporální doméně u hudebních a řečových stimulů

Diplomová práce Davida Lukeše se rigorózním způsobem věnuje velmi zajímavému tématu, které leží na pomezí fonetiky či jazykovědy, hudební vědy a psychologie. V samotném jádru práce stojí otázka, nakolik jsou procesy zpracování hudebního a řečového signálu srovnatelné. David Lukeš k jejímu zodpovězení přispívá pečlivým a svědomitým experimentálním výzkumem.

Předkládaná práce je v souladu s metodologií fonetického výzkumu rozčleněna na teoretickou a experimentální část. Teoretické kapitoly se věnují podobnostem mezi hudbou a řečí, a to od podobností čistě metaforických přes sdílené funkce řečového a hudebního projevu či jejich propojení během evoluce lidského rodu, až po verifikovatelnou hypotézu týkající se sdílených prostředků při nervovém zpracování obou domén. Teoretické pozadí diplomové práce představuje popis vpravdě interdisciplinární: autor čerpá z širokého množství odborných pramenů z nejrůznějších oblastí, od výzkumů zaměřených na antropologii či muzikologii až po výzkumy studující neurální aktivaci při funkčním zobrazování mozkové činnosti. Diplomant se nad studii na velmi pokročilé úrovni zamýšlí, kriticky je hodnotí a nezděrá se identifikovat jejich slabé aspekty a nabízet alternativní interpretace jejich výsledků. Autor tak čtenáři předkládá vyzrálý text, který se vyznačuje logickým sledem popisu a vysokou jazykovou úrovní a který svým charakterem výrazně převyšuje drtivou většinu studentských kvalifikačních prací. Jako jedinou drobnou výtku zmíním užití termínu *přízvukově izochronní jazyky* (str. 17) namísto zavedeného termínu *taktově izochronní*.

Experimentální část začíná krátkým úvodem, v němž autor svůj výzkum stručně shrnuje, a pokračuje popisem metodického pozadí experimentu. Z metodického hlediska představuje diplomová práce Davida Lukeše jednu z nejpromyšlenějších kvalifikačních prací, s níž se oponent doposud setkal. Metodická kapitola samotná zároveň představuje příkladný popis přípravy empirického výzkumu. Autor k ověření hypotézy týkající se percepční citlivosti na manipulace v řečové a hudební oblasti vytvořil řečové, hudební a „smíšené“ položky a pro zaručení validity experimentu autor hlídal nejmenší detaily (u řečových stimulů např. od poměrně jasného vlivu vokalické kvality a pozice manipulovaného slova až po modalitu vět). V přípravné fázi musel David Lukeš přijmout řadu netriviálních rozhodnutí, která odvozuje někdy z dostupných zdrojů, ale častěji z vlastního experimentování a také z pilotní fáze percepčního testu. Metodická kapitola popisuje i dotazník, který respondenti vyplňovali (str. 62-63). Není zde jasná motivace pro rozlišení testovaných osob na skupiny „ne“ (tedy respondenti nestudující

jazykový obor) a „mezinárodní vztahy“; vysvětlení, proč autor očekával odlišné chování či odlišnou míru hudebnosti této skupiny respondentů, je poskytnuto až na straně 77. Rád bych diplomanta požádal, aby u obhajoby podrobněji vysvětlil jeden metodický aspekt jeho práce, a to „vyhlazování“ křivky F0 (popisované na str. 56).

Následující kapitola již prezentuje výsledky experimentu. První oddíl se věnuje charakteristikám testovaných osob, které by se možná lépe hodily ještě do kapitoly metodické. Výsledky jsou opět popisovány přehledně a systematicky, doprovázené grafickými prvky na neobvykle vysoké úrovni. David Lukeš při zpracování výsledků prokazuje vysokou statistickou erudici, například při porovnávání a komentování výsledků různých vyjádření korelace mezi hudebními a řečovými položkami. Závěrečnou kapitolou předložené diplomové práce je diskuse, která není zdaleka jen shrnutím dosažených výsledků, jak tomu často u kvalifikačních prací bývá. Autor, vycházející z vyhodnocování percepčních testů i ze zpětné vazby získané od respondentů, zde poskytuje cenné rady pro případný navazující výzkum.

Uzavírám, že předkládaná diplomová práce Davida Lukeše splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na magisterskou diplomovou práci. Z posudku jistě vyplývá, že autor tyto požadavky ve skutečnosti vysoce převýšil. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 6.9.2014

.....

doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.
Fonetický ústav FF UK